

Akvizice v MěK Trutnov

Dobrý den, dovoluji Vám představit: jmenuji se Michaela Řeháková a v Městské knihovně s RF v Trutnově mám 30 let na starosti akvizici a zpracování knihovního fondu. Ročně nakoupím a zpracuji kolem 7 000 knih.

Městská knihovna v Trutnově je knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí, což v oblasti akvizice znamená kromě nákupu pro městskou knihovnu i nákup knihovních fondů pro malé obecní knihovny s neprofesionálním pracovníkem.

Finanční prostředky rozpočtované na nákup knihovního fondu se každoročně pohybují v částce kolem 1 mil. Kč. Vztahy se zřizovatelem byly a jsou na velmi dobré úrovni, takže v případě vyčerpání stanovené finanční částky lze požádat o její navýšení a zatím vždy, pokud bylo potřeba, nám vyšli vstříc a náš požadavek byl kladně vyřízen.

V knihovně pracuje akviziční komise, která je složená z vybraných pracovníků jednotlivých oddělení a dále pak metodičky, která koriguje nákup dokumentů pro výměnné soubory.

Při profilaci fondu máme na zřeteli, že jsme veřejnou univerzální knihovnou, a proto se snažíme, aby v našem fondu byla zastoupena nejen krásná literatura, ale v přiměřeném množství i populárně naučná, odborná a vědecká.

Pracovnice jednotlivých oddělení sledují, o co mají čtenáři zájem, jejich požadavky a podle toho se snažíme knihy vybírat. Úzce spolupracuji také s pracovníci na úseku meziknihovní výpůjční služby, která, pokud je na některou knihu více požadavků ze strany našich uživatelů, se na mne obrátí se žádostí tento titul sehnat a dokoupit, pokud je to možné. Výběr knih do výměnných souborů má na starosti metodička, která je v neustálém kontaktu s knihovnicí obecních knihoven a snaží se vyhovět jejich požadavkům.

V poslední době také dochází k běžné výměně poškozených nebo opotřebovaných dokumentů, a proto kvitujeme s povděkem, že řada nakladatelství vydává v poslední době reedice starších titulů, takže můžeme fond doplnit.

Knihovna používá knihovnický systém Clavius, který kromě běžné agendy nabízí i možnost sdílené katalogizace – automatická, rychlá a bezobslužná výměna katalogizačních záznamů mezi knihovnami připojenými na síť Internet. Využíváme ji i při dohledávání informací o knihách, které nevlastníme a které po nás čtenáři požadují.

V neposlední řadě musím konstatovat, že si již svoji práci neumím bez internetu představit. Z něho se stal v posledních letech neocenitelný pomocník.

A jak probíhá samotný výběr a nákup knih

Většina dodavatelů nám poskytuje rabat mezi 20–30 %, někteří 10–15 %, u těch ale nakupujeme pouze okrajově. Tyto výhodné podmínky nám pomáhají udržet nakupované množství knih zhruba na stejné úrovni i přes růst cen. Za posledních 5 let jsme nakoupili cca 36 000 svazků.

Pemic Books, a.s., Ostrava

Naší největším dodavatelem knih je již od roku 2000 knižní velkoobchod Pemic Books. Zpočátku probíhal nákup tak, že jsme každý týden obdrželi bedny s nabídkou knih. Tato forma výběru měla tu výhodu, že jsme všechny knihy viděli na vlastní oči a mohli jsme je tudíž lépe posoudit. Asi není nutné právě Vám zdůrazňovat, že těžko co nahradí možnost mít knihu v ruce. Po objednání nám byly vybrané knihy během několika dnů dodány. Tento způsob nákupu byl příjemný pro knihovnu, ale náročný pro dodavatele, takže v současné době vybíráme dokumenty přes webové rozhraní. To nám také umožňuje mít neustále přehled o stavu našich objednávek. Většinu nabízených titulů si můžeme prohlédnout – je zde neskenovaná obálka a uvedeny anotace, které ovšem ne vždy odpovídají našim požadavkům. Pokud si nejsme nějakým titulem

jisté, objednáme pouze jeden výtisk a další případně doobjednáme. Nabídky velkoobchodu jsou v podstatě každodenní, bezproblémové a jsme s nimi velmi spokojené, touto formou získáváme přibližně 80 % akvizice.

Euromedia group k.s. – Knižní klub, Praha

Každé čtvrtletí obdržíme katalog s nabídkou knih. I zde akviziční komise posoudí a vytvoří objednávku a během čtrnácti dnů jsou knihy dodány. V nedávné době jsme zjistili, že i tato společnost má vlastní dealery. Takže bychom se rádi domluvili na jeho návštěvě.

Ing. Jan Suchl – Spira, s.r.o., Liberec

Zde probíhá výběr dokumentů pomocí edičního plánu. Protože je převážně zaměřen na vydávání ženských a dívčích románů, je výběr rychlý a bezproblémový. Knihy objednáme a dealer nám je průběžně dodává podle data vydání.

Albatros, a.s., Praha

Od minulého roku jsme začali úzce spolupracovat se nakladatelstvím Albatros prostřednictvím dealera, který nás navštěvuje jednou za 14 dnů s nabídkou novinek. Vzhledem k tomu, že knihovna jednou za měsíc poskytuje prostory oddělení pro děti maminkám s batolaty a malými dětmi, začali jsme pro ně do fondu nakupovat ve větší míře leporela a knížky pro malé děti. Tato spolupráce se nám velmi osvědčila a máme nyní již mnoho předškoláků jako čtenářů.

Krameriova, knižní distribuce, s.r.o., Humpolec

Jedná se o klasický nákup. Pracovník firmy k nám zajíždí jednou týdně s nabídkou knih.

Nakladatelský servis, s.r.o. Středokluky

Spolupráce s touto firmou je stejná jako v případě firmy Krameriova, s.r.o.

Portál, s.r.o., Praha

Toto nakladatelství využíváme především k doplnění fondu odbornou naučnou literaturou, především z oblasti sociální a pedagogické a zajišťujeme tak požadavky našich studentů.

Tak to byli ti největší dodavatelé, ale spolupracujeme i s celou řadou dalších distributorů, knihkupců a vydavatelů. Někteří prezentují svoji nabídku osobně, jiní přes internet a někteří posílají pravidelně ediční plány:

Computer Press
Kanzelsberger
Libri
Pavel Dobrovský – BETA
Vltava
Svět dětské fantazie
Grada Publishing
Moba
Oldag
Neoluxor
Domino, s.r.o. Ostrava
Alpress, knižní distribuce, s.r.o. Frýdek-Místek
Kosmas, s.r.o., Praha 2

Veškeré dodané knihy jsou ihned zkatalogizovány, adjustovány a druhý, v horším případě třetí den na pultech v jednotlivých odděleních knihovny a ve výměnných souborech.

Akvizice periodik

Knihovna má ve svém fondu 96 titulů periodik. Většinu máme předplacenou u vydavatelů (což je pro nás výhodnější – nižší cena za jeden exemplář). Jen asi 12 titulů odebíráme z novinového stánku. Jedná se především o denní tisk, který musí být zpracován před otevřením knihovny veřejnosti a to se nám donáškou prostřednictvím Pošty většinou nedařilo.

Akvizice zvukových knih

Jsme knihovnou, která svým uživatelům nabízí zvukové knihy – magnetofonové pásky nebo CD-ROM. Na tomto poli spolupracujeme s Knihovnou a tiskárnou pro nevidomé K. E. Macana, Praha. Protože tyto knihy půjčují v oddělení pro dospělé čtenáře, podílejí se pracovníci tohoto oddělení na jejich akvizici. Nákup je zatím prováděn prostřednictvím e-mailu, v dohledné době si však objednané zvukové knihy budeme moci stáhnout sami přes internet.

Závěr

Akvizice v naší knihovně prošla po roce 1989 určitým vývojem. V našem městě byl pouze jeden soukromý knihkupec, který však svojí nabídkou nepokrýval potřeby veřejné knihovny, zvláště v oblasti náročnější a odborné literatury. Rozvoj internetu a distribučních sítí výrazně rozšířil nabídku knih. Lze s nadsázkou říci, že jsme nabídkami téměř zahlceni, bývá někdy až nemožné se v nich orientovat. Ale to není stížnost, jen konstatování, vždyť co si může knihovník přát lepšího, než nepřeborné množství dobré a kvalitní literatury. A doufejme, že prostřednictvím knihovny i její uživatelé.